

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.п.н. Николай Стоянов Колишев

за теоретичните и практико-приложни приноси в публикациите

на доц. д-р Виолета Иванова Кюркчийска, участник в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (методика на обучението по български език и литература 1. – 4. клас), обявен в Държавен вестник, бр. 41/03.06.2022 г.

I. Биографични данни.

Доц. д-р Виолета Кюркчийска е родена на 22.03.1969 г. През 1991 г. завършва начална училищна педагогика във ВПИ „Еп. К. Преславски“, гр. Шумен, а през 2006 г. – магистърска програма по психология в ШУ „Еп. К. Преславски“. През 2009 г. защитава докторска дисертация в същия университет.

Трудовият стаж на доц. доц. д-р Виолета Кюркчийска започва през 1991 г. като завеждащ отдел “Начално техническо творчество“ в ЦУНТН, гр. Шумен, където работи до 1993 г. От 1993 до 2014 г. работи в НУ „Илия Блъсков“, гр. Шумен, където заема последователно длъжностите възпитател, учител и в.и.д. директор. От 2013 до 2014 г. е хоноруван асистент в ШУ „Еп. К. Преславски“. През 2014 г. спечелва конкурс за асистент в същия университет, през 2015 г. е главен асистент, а от 2017 г. до момента заема академичната длъжност „доцент“.

През 2018 г. доц. доц. д-р Виолета Кюркчийска е избрана за заместник-декан по качеството на образованието на ШУ, а от 2018 г. до момента е директор на ДИКПО – Варна.

II. Обща характеристика на научната продукция.

Кандидатът е представил за рецензиране научна продукция в обем от 26 публикации, в това число 2 монографии, 21 статии, 1 студия, 1 университетски учебник и 1 университетско учебно пособие. В публикациите се открояват следните тематични области: 1) методика на обучението по български език и литература в 1. – 4. клас (двете монографии, учебника и учебното пособие, 1, 6, 21 от списъка със статии); 2) приобщаващо образование в процеса на предучилищно и началния етап на училищно образование, в т. ч. и на деца със СОП (2, 3, 10, 15, 16); 3) развитие на речта в процеса на предучилищно образование (5, 7); 4) образователни технологии с различна възрастова и съдържателна насоченост (8, 9, 13, 14); 5) професията на началния учител (4, 12, 19); 6) квалификацията на педагогическите специалисти (11, 17); 7) качество на университетското образование по педагогически дисциплини (студия); 9) други (18, 20)

Тъй като конкурсът за професор е в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (методика на обучението по български език и литература 1. – 4. клас), ще коментирам накратко основните публикации в тази научна област.

В монографията „Методическата подготовка на началните учители по български език и литература“, която е представена като хабилитационен труд, се предлагат компетентни отговори на редица важни от гледна точка на разглеждания проблем въпроси:

- Какви умения са необходими на началния учител, за да реализира оптимално процеса на обучение по български език и литература?
- Как нормативната уредба регламентира този процес?
- Какво началният учител ще формира, притежавайки посочените умения и познавайки регламентираните постановки?

В монографията „Обучението по български език и литература в I – IV клас в контекста на приобщаващо образование“ се предлагат продуктивни идеи за реализиране на принципа на приобщаващото образование по разглеждания учебен предмет.

Университетският учебник и учебното пособие са разработени на високо професионално равнище по отношение и на трите задължителни дидактически компонента, а именно: основен текст, апарат за усвояване и апарат за ориентация.

В качеството на общи характеристики за всички представени публикации можем да открием следните: актуалност на разглежданата проблематика; логична структура; прецизност при определянето и използването на основните понятия; компетентни систематизация и анализ на значими литературни източници; обосноваване на продуктивни практически идеи; високо професионален език и стил на изложение.

III. Оценка на научно-теоретичните приноси.

Заявените от кандидата научно-теоретични приноси в областта на методиката на обучението по български език и литература 1. – 4. клас отговарят на съдържанието на представените публикации и говорят за добро равнище на професионална рефлексия. Като особено важни за развитието на теорията на обучението по български език и литература бих посочил следните приноси:

1. Методическата подготовка на началните учители по български език и литература е анализирана в контекста на оригинален авторски модел, според който професионалната подготовка на началния учител се разглежда в три аспекта: общометодически умения, обособени в зависимост от общопедагогическите умения; умения, въз основа на възрастовите особености на учениците; конкретно методически умения, обосновани въз основа на спецификата на учебното съдържание по български език и литература.
2. Разработен е дидактически обоснован модел за интегриране на информационните и комуникационните технологии в обучението по български език и литература в съответствие със спецификата на комуникативноречевата компетентност, която изисква, чрез прилаганите учебни похвати, образователният процес да се доближи до реалното речево общуване: да се представят типични ситуации, в които се изпълняват

комуникативни роли, близки до всекидневния живот на подрастващите. Направена е авторска класификация на образователни софтуерни продукти според технологията на създаване.

3. Разработени са продуктивни методически насоки за организиране процеса на обучение по български език и литература в съответствие с принципите на приобщаващо образование по отношение на урока като основна форма на педагогическо общуване и методите и формите на работа.

IV. Оценка на практико-приложните приноси.

Съдържанието на представените публикации свидетелства за развита способност теоретичните постановки да се превръщат в адекватни практически решения, реализацията на които да доведе до усъвършенстване на процеса на обучение по български език и литература в 1. – 4. клас. Като особено важни за професионалната дейност на началните учители бих посочил следните приноси:

1. На основата на авторски образователни софтуерни продукти е разработена методика на работа за използване на електронни ресурси, създадени върху текстове на приказки.
2. Разработена е методика за работа с електронни ресурси за обучение по български език и литература в 1. – 4. клас на ученици с различни възможности - както с обучителни трудности и образователни потребности, така и с изяви възможности. Наличието на различни по степен на трудност упражнения създава условия за индивидуализация и диференциация на обучението.

V. Преподавателска дейност.

Имам непосредствени впечатления от преподавателската дейност на кандидата и мога да кажа, че тя притежава развита способност за логични, задълбочени, предизвикателни и информативни устни изложения, както и умение за учебно мотивиране на обучаваните и създаване на интерактивна образователна среда. Представените от нея учебник и учебно помагало подкрепят това впечатление, защото се отличават с компетентно систематизирана теоретична и практическа информация, с резонни акценти върху същественото и провокиращи мисленето въпроси. с достъпен за специфичната читателска група език и стил на изложение и с подходящ за учебната мотивация интригуващ начин за поднасяне на учебното съдържание.

VI. Заключение.

В заключение мога да заявя, че **оценявам положително** качеството на систематизацията на теоретичната информация и извършения теоретичен анализ, както и обоснования методически модел и практически приложимия методически инструментариум в представените от кандидата публикации по методика на обучението по български език и литература в 1. – 4 клас. Съдържанието на публикациите е на равнище, което отговаря напълно на законовите изисквания за заемане на

академичната длъжност „професор” в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (методика на обучението по български език и литература в 1. – 4 клас).

проф. д.п.н. Николай Колишев

11

11/11/...